

Безрукова Н.В.*

*к.е.н., доцент кафедри
міжнародної економіки та маркетингу,
Полтавський національний економічний університет
імені Юрія Кондратюка*

Ринейська Л.С.

*к.е.н., доцент кафедри
міжнародної економіки та маркетингу,
Полтавський національний економічний університет
імені Юрія Кондратюка*

Свічкарь В.А.

*к.е.н., старший викладач кафедри
міжнародної економіки та маркетингу,
Полтавський національний економічний університет
імені Юрія Кондратюка*

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Інтеграція України до Європейського Союзу є актуальним та складним для вирішення питанням вже багато років поспіль. Повноправне членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України, оскільки відкриваються перспективи реалізації національних інтересів, побудови економічно розвиненої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин. Але для досягнення даної мети існує необхідність вирішення багатьох проблем [1].

Щоб стати учасницею ЄС, країна-претендент має відповідати так званим Копенгагенським критеріям: бути демократичною, мати ринкову економіку, бути конкурентоспроможною. Шанси вступу України до ЄС на сучасному етапі розвитку та при сучасному стані економіки є незначними. Але саме держава має взяти на себе обов'язки з подолання бар'єрів євроінтеграції нашої країни та реформування інституційних основ з метою створення відповідного середовища для нормального існування та розвитку бізнесу, особливо малого та середнього [2].

В Україні досить не вирішені ті питання, які були і є бар'єрами на шляху євроінтеграції, а саме: високий рівень корупції (особливо в державних органах, які регулюють торговельні та інвестиційні процеси); складність та непрозорість податкової системи, високий рівень податків, що сприяє тінізації малого і середнього бізнесу; невиконання більшості нормативно-правових актів суб'єктами господарювання тощо. На фоні досить складної політичної ситуації економічні питання дуже часто залишаються поза увагою, не кажучи вже про те, що окремі державні чиновники намагаються скористатися поточним становищем для відстоювання власних інтересів [3].

Підприємства-експортери позбавлені державної підтримки. Але не слід забувати, що саме експорт – це головне джерело валютних надходжень.

Розвиток торговельно-економічних відносин України з ЄС стримують невирішені проблеми, пов'язані з режимом доступу українських експортерів на ринок ЄС. Невирішеність проблеми відповідності стандартів і процедури сертифікації України та ЄС є чи не найголовнішою перешкодою на шляху організації кооперування промислових підприємств України та європейських країн [4].

На думку фахівців, шлях України до ЄС охопить три етапи [1]:

1. Створення передумов для розвитку співробітництва та інтеграції.

2. Прискорення адаптації та початок входження до економічних структур Євросоюзу.

3. Комплексна інтеграція в економічну систему ЄС.

Перші два етапи потребуватимуть для своєї реалізації 4 – 5 років кожен, а третій – одне чи два десятиліття.

Основними завданнями першого етапу мають бути:

– незалежне здійснення внутрішніх економічних реформ з метою створення ринкового середовища, адаптованого до умов взаємовигідного співробітництва з Європейським Союзом та його державами-членами;

– адаптація законодавства України до вимог Світової організації торгівлі та початок його пристосування до вимог гармонізованого й уніфікованого законодавства ЄС;

– визначення пріоритетних галузей (секторів) економіки України, які мають порівняні переваги уже з точки зору світової і європейської економіки;

– створення здатних до великомасштабної міжнародної кооперації великих фірм, фінансово-промислових груп;

– вибіркове підключення до тих проектів співробітництва та інтеграції у рамках ЄС, де Україна здатна дотримуватись вимог міжнародних договорів і стандартів;

– апробація конкретних механізмів входження України до економічних структур Євросоюзу;

– розвиток договірних відносин з ЄС, зокрема одержання вільнішого доступу до Загальної системи преференцій європейських співтовариств (1971 р.);

– використання фінансової допомоги ЄС для розв'язання проблем платіжного балансу, критичного імпорту, стабілізації грошової системи, приборкання інфляції тощо;

– зміцнення інституційних основ ринкової економіки та прискорення її прогресивних структурних зрушень.

На другому етапі потрібно буде:

– прискорити вихід на ринок ЄС та закріпитися на ньому тим виробникам вітчизняних товарів і послуг, які належать передусім до галузей української економіки експертної спеціалізації;

– суттєво розширити і поглибити процес вибіркового входження України в економічні структури Євросоюзу;

– диверсифікувати форми економічного і науково-технічного співробітництва з партнерами з країн ЄС;

– укласти угоду між Україною та Євросоюзом про створення зони вільної торгівлі;

– досягти адаптації законодавства України із законодавством ЄС у таких сферах: мито; компанії; банки; бухгалтерський облік; податки; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила економічної конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей; охорона тварин та рослин; довкілля; захист прав споживачів; непрямі податки; технічні правила і стандарти; нормативне регулювання ядерної енергетики; транспорт; поступово створювати передумови для вільного пересування капіталів і робочої сили між Україною і ЄС; підвищити ступінь координації зовнішньоекономічної політики.

На третьому етапі потрібно досягти інтеграції економіки України в цілому в економічні структури Євросоюзу.

Але ефективній діяльності українських компаній на ринку ЄС перешкоджає складний комплекс негативних чинників як торговельно-політичного, так і структурно-економічного плану. Ці недоліки вкорінені в проблемах міжнародної конкурентоспроможності українських виробників та стратегіях їх корпоративного розвитку. Отже, подолання зазначених недоліків вимагає системного підходу та може бути досягнуте лише внаслідок докорінних структурних перетворень в українській економіці, якісного поліпшення державного регулювання економіки, її зовнішньоекономічних зв'язків і корпоративного управління, значної активізації торговельної політики, спрямованої на захист національних економічних інтересів на зарубіжних ринках і насамперед – на пріоритетному для неї ринку ЄС [6].

Держава, використовуючи регуляторні механізми, має забезпечити те підґрунтя, яке сприятиме розвитку підприємництва та інтеграції української економіки у європейський простір.

Список посилань на джерела

1. Спільний європейський економічний простір: гармонізація мегарегіональних суперечностей: [монографія] / За заг. редакцією Д.Г. Лук'яненка, В.І. Чужикова. – К. : КНЕУ, 2012. – 544 с.

2. Гончарук А. Регіональна торговельно-економічна інтеграція України та ЄС: стан, проблеми і перспективи / А. Гончарук, О. Усенко // Міжнародна економічна політика. – 2013. – №12-13. – С. 98 – 132.

3. Резнікова Н. В. Потенціал розвитку інтеррегіоналізму у взаємовідносинах з ЄС / Н. В. Резнікова, М. М. Відякіна // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2012. – № 6. – С. 22 – 28.

4. Офіційний сайт Представництва ЄС в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.

5. Офіційний сайт ВВС Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/ukrainian/topics/ukraine>.

6. Урбан О.А. Вплив транскордонної співпраці на розвиток процесів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiirbis_64.exe.

7. Europäische Union – Generraldirektion Regionalpolitik: Im Dienst der Region. – Brussel, 2014.